

[Bertel Dahlgaard.]

råde, synes jeg også, ligheden mellem de to taler her er slående. Det ærede medlem hr. Hans Hedtofts tale proklamerede gennemførelse af nogle hundrede millioner kroners øgede skatter. Den nuværende statsminister siger, at det er alt sket.

Begge taler meddeler, at skattekommissionen har tilendebragt sit arbejde, og lover, at man efter betænkningens afgivelse nu vil tænke videre over sagen.

Begge taler er indforstået med, at en vis importregulering stadig er nødvendig, men at en gradvis gennemførelse af friere handelssamkvem må tilstræbes.

Begge taler understreger nødvendigheden af at sikre nødvendige produktive investeringer med det formål at øge produktionen og i særlig grad eksporten. Anvisningen på, hvilken vej man må gå for at nå dette mål, findes kun i ringe omfang i de to taler, dog pegede det ærede medlem hr. Hans Hedtoft på, at der må lægges vægt på at skabe større faglig og stedlig bevægelighed i arbejdskraften og udvidet anvendelse af ufaglært arbejdskraft, medens den nuværende statsminister foreslår anvendelse af Marshallhjælpens kronekonto til særligt samfundsvigtige investeringer.

Begge de to statsministre tilsiger aldersrentenyderne hurtigere ajourføring efter pristallet.

Udover det, jeg her har nævnt, har jeg faktisk ikke kunnet finde anden forskel mellem de to talere, end at det ærede medlem hr. Hans Hedtoft lovede udgiftsbegrænsninger og besparelser på statsbudgettet, medens den nuværende statsminister vil forelægge lovforslag, der opfordrer private til at spare.

Jeg bør dog tilføje een ting: den nuværende statsminister udtrykker sin varme interesse for at give både videnskab og kirke de bedst mulige arbejdsvilkår, og jeg synes, det er meget prisværdigt, efter at det ærede medlem hr. Jensen-Broby har tilkendegivet sin opfattelse af videnskabens rige. Men det er ikke noget, der vil være nogen uenighed om her i tinget.

Se, når jeg har skildret denne nøje overensstemmelse mellem to trontaler holdt henholdsvis af en socialdemokratisk og en venstre-statsminister, er det selvfølgelig ikke, fordi jeg vil beskyldte statsminister Erik Eriksen for plagiat overfor sin forgænger, og det er heller ikke for at antyde, at det ærede medlem hr. Hans Hedtoft skulle være blevet venstremand, men det er, fordi denne samstemmighed mellem de to forskelligeartede regeringers programerklæringer

fortæller os en hel del om de politiske tilstande her i landet.

Der er iøvrigt en lille morsomhed, jeg måske først må nævne. Skønt de to taler er ens, så erklærede venstre- og konservative blade i fjor, at det ærede medlem hr. Hans Hedtofts tale var tom og indholdsløs, medens de samme blade i år udtaler sig med megen anerkendelse om statsminister Erik Eriksens tale, der altså var af samme indhold.

Men dernæst fortæller talernes ensartethed to betydningsfulde ting. For det første fortæller den os, at regeringen sammen med socialdemokratiet danner en stor og fast majoritet med hensyn til den overmåde vigtige side af landets politik, der omfatter udenrigs- og militærpolitik, og for det andet er dette, at de to statsministre holder den samme tale ud fra forskellige samfundssyn, jo et udtryk for, i hvilken grad dansk statsstyre under de nuværende politiske forhold er henvist til en samvirken mellem alle væsentlige befolkningsdele, sådan som de er repræsenteret i dette ting.

Man ser heraf tydeligt det valg, som dansk folkestyre er stillet overfor. Enten må man arbejde sig henimod et styre med et fast regeringssamarbejde mellem partier, der tilsammen har flertal i folketinget, og som derfor kan lægge en fast plan for samarbejdet på videre sigt, eller også må man hutle sig igennem med magtesløse mindretalsregeringer, der vakler frem fra situation til situation. Begge former har den fordel, at regeringen tvinges til hensyntagen til de forskellige befolkningsgrupper og ikke kan føre en ensidig politik alene på særinteresser. Men det er indlysende, at et regeringssamarbejde, der har sit flertal i folketinget, giver langt rigere muligheder for fasthed i statsstyret.

Det synes for mig herefter klart, at vi med hensyn til formerne for regeringsdannelse befinder os i en midlertidig tilstand, en overgangstilstand, hvor det endnu ikke er trængt tilstrækkeligt dybt ned i befolkningen, at forholdstalsvalgmåden med partiernes forholdsmæssige repræsentation i folketinget kræver andre samarbejdsformer. Man beherskes endnu i befolkningen og her i tinget af parlamentariske forestillinger, der tilhører perioden i begyndelsen af århundredet. Det må oprigtigt håbes, at en ny grundlov kan fjerne adskilligt gammelt spindelvæv i dette hus, bevare dets gode traditioner, men rense ud i gamle fordomme og forældede arbejdsmetoder både i rigsdagens indre virksomhed og i samspillet mellem rigsdagen og regeringen.